Sappho - Meleagros - Tu Fu - Başo - Buson - İssa
Ungaretti - Quasimodo - Pavese - Michaux - Char
Lorca - Alberti - Yeats - Graves - Auden - Stevens
Pound - Cummings - Vallejo.

ÇİN'DEN PERU'YA

(Dünya Şiirinden Çeviriler)

Cevat Çapan

Çan Yayınları

CEVAT ÇAPAN
ÇİN'DEN PERU'YA
ÇAN YAYINLARI

ÇAN YAYINLARI 37

Bu kitap 1966 yılında
Gün basımevinde basılmıştır.

Sappho - Meleagros - Tu Fu - Başo - Buson - İssa
Ungaretti - Quasimodo - Pavese - Michaux - Char
Lorca - Alberti - Yeats - Graves - Auden - Stevens
Pound - Cummings - Vallejo.

ÇİN'DEN PERU'YA

(Dünya Şiirinden Çeviriler)

Cevat Çapan

ÇAN YAYINLARI

Let observation with extensive view,
Survey mankind, from China to Peru...
Samuel Johnson

SAPPHO (İ.Ö. VI. yüzyıl)

Bugün Midilli diye bilinen Lesbos adasında yaşamış ünlü bir kadın şair. Hayatı hakkında kesin bilgi yok. İleri sürüldüğüne göre Aphrodite'ye ve şiir sanatına bağlı bir kız okulunun başında bulunmuş, Kerkylas adlı biriyle evlenmiş, Kleis adlı bir kızı olmuş. Bir söylentiye göre de Phaona olan aşkına karşılık görmediği için kendini bir uçurumdan atarak canına kıymış. Yedi kitapta derlenmiş olan şiirlerinin pek çoğu Bizanslılar zamanında Hristiyan bağnazlığı yüzünden yok edilmiş.

1 Söyleyin herkese

En güzel türküleri
çağıracağım bugün
dostlarım için

4 Sordum kendime

Sappho, dedim,
elinden ne vermek gelir
herşeyi olan
Aphrodite gibi birine?

5 Dedim ki

Ak bir keçinin
semiz but kemiğini
yakacağım
sunağında o güzelin

6 Doğru

Beni okşayanı
seviyorum.
Bence

Aşkın da payı var
Güneşin
erdeminde
parıltısında

10 O ikindi

Gelinlik kızlar
çiçeklerden
gerdanlıklar ördüler

12 Ne yapsam boş

Anacığım,
mekik dokuyacak
gücüm kalmadı
Aphrodite'nin yüzünden

yumuşak da olsa
öldürdü beni
nerdeyse
o çocuğun aşkından

21 Kıbrıslı, düşümde

Mor mendilin kıvrımları
gölgeledi
yüzünü

Hani Timas'ın
ta Foça'dan
ürkerek yolladığı

22 İlkyazın alacakaranlığında

Işıldıyor dolunay
bir sunağın başında
çevreleniyor kızlar

26 Akşam yıldızı

En güzeli
bütün
yıldızların

30 Sağlığına içiyoruz
Mutlu güveyi!
Dilediğin düğünü
kutladık işte

istediğin güzel
gelinin oldu;
bakmalara

kıyılmayan bir gelin,
gözleri bal renginde
Aşkın güzelliğiyle

aydınlık yüzü.
Belli ki Aphrodite
aşmış gene kendini
sana yaransın diye!

44 Hiç uyarmadan

Kasırga nasıl sökerse
meşeleri kökünden
öyle sarsıyor yüreğimi aşk

59 Sappho, yeter! dedim

Boşuna ne uğraşıyorsun
yumuşatmağa
o taş yüreği?

60 Belki de unutursun sen

Ama bil ki
gelecekte bir gün
bir takım insanlar
anacaklar bizi

61 İşliyor içime acı

damla
damla

68 O zamanlar başkaydı
İlk çiçekleri açarken
kız oğlan kızlığım
ya sen -

91 Balıkçı

Pelago'nun anısına
babası Meniskus bıraktı
mutsuz bir hayatın belgesi
bu sepetle bu küreği

95 Yorulduklarında

Kalın, koyu uykusunu
yağdırdı gece
gözlerinin üstüne

ASKLEPİADES (İ. Ö. III. yüzyıl)

İskenderiye'de yaşamış. Aşk şiirinde Eros'un okları gibi birçok geleneksel imgeleri ilk kullanan ozan.

YAĞMURLAR YAĞDIRAN ZEUS'A

Bütün gece yağmur, bir deli poyraz,
Sonra şarap, yalnızlıktan dolaşan ayaklarım
Bağırıyorum...
«Mashos, canım benim!»
(Yürü, yürü, koca sokak boyunca
bir dost kapısı bile yok...)
Yağmurdan sırılsıklam
Bağırıyorum
«Bunun sonu yok mu, Zeus?
Ulu Zeus, acı bana! Sen aşık olmadın mı hiç?»

BİR YOSMANIN YAZITI

Burada Kolophon'lu Arkheanassa gömülü,
Yıllar bile yıkamadı aşkın tahtı yüzünü.
Aşıklar, aşıkları,
Siz ey gençliğinin güllerini derenler,
ne yangının geçmişsiniz içinden!

POSEİDİPPOS (İ. Ö. III. yüzyıl)

Pella'lı olduğu sanılan bir ozan.
Epigrammalar ve ağıtlar yazmış. Aethiopia ve Asopia adlı iki destan yazdığı sanılıyor.

YOSMA KALLISTION

Sen Kıbrıslı,
Kitheralı, Miletoslu,
Güzel Suriye ovalarının,
Dalan atların Aphroditesi :
Kapısını tek aşığının yüzüne
kapamayan
Kallistion'a iyi davran.

MELEAGROS (İ. Ö. 140 - 70)

Gadara'da doğmuş, Tyros ve İstanköy adalarında yaşamış. İlk önemli epigramma güldestesini toplamış. Kendi yazdığı aşk ve ölüm epigrammalarından yüz otuz kadarını biliyoruz.

ÇİÇEKLER HELIODORA İÇİN

Ak menekşeler getireceğim
Yumuşak nergisler
Gülen zambaklar, mersin,
Eldeğmemiş çiğdem,
Karanlık sümbül
Ve aşk yüklü güller.
Bir bir dizeceğim bunları Heliodora için
Sonra saçlarına savuracağım
Aydınlık yapraklarını çiçeklerin.

HELIODORA'YA

Doldur kupayı, sonra çağır,
Yeniden çağır, Heliodora! diye.
Yalnız bu güzel adın yankısıyla
titresin şarap.
Git, dünkü de olsa, onun kokusuyla esrik
çiçekleri getir de,
Anısını takınayım üstüme.
Bak, nasıl ağlıyor sevgi gülü,
Kollarımda değil de, başka yerlerde diye.

PHİLODEMOS (İ. Ö. 110 - 40/45)

Yunan felsefesini Romalılara öğretip yayan bir düşünür. Vergilius ile Horatius'u etkilemiş. Yunan Antologyasında yirmi beş kadar epigramması var.

YAKINMA

Demek «biricik sevgili»nim ben senin.
Öyle diyor gözyaşların, titreyen elin.
Herkes gibi kıskanıyorsun, istediğini bilen
Bir aşığın öpüşleri, öpüşlerin.
Gene de anlıyamıyorum bir türlü,
«İşte seninim, gel, beni al» desem,
Homurdanıp öksürüp bir başka güne
bırakıyorsun.
Aşık mısın, milletvekili mi, hemşerim?

RUFİNUS (İ. Ö. 50 - İ. S. 50 yılları arası)
Latin adlı bir Yunan ozanı. İonia'lı olduğu sanılıyor.

Melite, gözlerin Hera'nın gözleri senin,
ellerin Athena'nın, Melite
Aphrodite'nin memeleri memelerin,
ayakların ayakları Thetis'in.
Mutludur diyorum sana bakan,
üç kez mutlu sesini duyan,
Yarı - tanrı seni ağzından öpen
Ama tanrıdır, tanrı diyorum
seni gelin diye koynuna alan.

OKÇU TANRI

Oklarını bize atarken, Eros,
İkimizi de yüreğimizden vur.
Tarafsız olmalı tanrılar,
Yoksa tanrılık neye yarar!

BİZANSLI ANTİPHİLOS

Roma İmparatoru Augustus'un çağdaşı olduğu sanılan bir ozan.

BİR RESİMALTI

Bu Eurotas, Lakonia'da bir ırmak,
Bu da Leda, nerdeyse çıplak,
Bu kuğu ise koca Zeus aslında.
Ey beni isteksizce aşka iten
küçük sevgililer,
Ben nice bir kuş olayım?
Zeus kuğu ise,
Bana kaz olmak düşer.

MABEYİNCİ PAVLOS (İ. S. VI. yüzyıl)

Bizans İmparatoru Justinianus'un sarayında görevli olarak bulunmuş bir ozan. Aralarında çok güzel şiirleri olan seksen epigramması var Yunan Antologyasında.

TANTALOS

Dudak dudağa yatıyorduk,
Parmaklarıma dolanıyordu çıplak memeleri,
Boynunun gümüş ovasında dörtnalaydı coşkum,
birden herşey bitti.
Artık yatağına almıyor beni. Yarısını
aşka adamış gövdesinin,
Yarısını usluluğa arada ölen benim.

BOŞ YÜCELİKLER

Adım ne, yurdum neresi, sana ne bundan?
Soyum alçak olmuş ya da yüksek, ne çıkar?
Belki herkesten yüce biriydim,
Belki de bir hiç - n'olacak şimdi?
Yabancı, bil ki gördüğün bir mezar,
İçinde kim yatsa, cansız yatar.

AGATHİAS (536 - 582)

Mabeyinci Pavlos'un arkadaşı olan Bizanslı bir avukat. Daha sonra Yunan Antologyasına kaynnak olan ilk epigramma antologyasını derlemiş.

KALLIRHOE

Aphrodite'ye bu demetler
Athena'ya başımdan bu bir tutam saç
Kemerim Artemis'e :

Ben Kallirhoe
Yiğit bir koca getirdim kızlık yatağıma
Oğlan çocuklar doğurdum ona.

KIRLANGIÇLAR

Bütün gece hiç kırpmadım gözümü. Şimdi gün
ağarırken,
Siz cıvıldaşan kırlangıçlar, yaşartıyorsunuz
gözlerimi yeniden,
Yitiriyorum tatlı dinginliğimi. Bakıyorum
görmeden.
Ama Rhodanthe gönlümde daha.
Kesin sesinizi geveze kuşlar!
Ben mi kopardım dilini Philomela'nın?
Uçup tepelere gidin, kayalıklara,
Çavuşkuşunun yuvasında tüneyin,
Orada tutun yasını Itylos'un -
beni uykumdan etmeyin,
Bakarsınız bir gezici düş gelir,
Dolar kollarını boynuma Rhodanthe'nin.

LI PO (701 762)

Çağdaşı Tu Fu ile birlikte Çin edebiyatında «şih» şiir döneminin en ünlü ozanı. 720'de Sezuan'daki evini bırakıp yollara düşmüş, yirmi yıl hiç durmadan gezmiş. Kısa bir süre (742 - 4) başkent Ç'ang - an'da saray ozanı olarak saygı görmüş. Sonra yeniden dolaşmağa başlamış. Ayaklanmalara katılmış, sürgüne yollanmış. İçkiye düşkünlüğü ve sorumsuzluğu ile ün salmış bir ozan.

UZAK SEVGİLİLER

Sis bastırmış iyice, sular yükselmiş;
Yolu yok haber salmanın, mektup iletmenin.
Sadece ay - bulutlar ötesinde, mavi gökte -
Parlıyor üzerlerinde uzak sevgililerin.
Bütün gün aklımda bu, neye baksam
Yürek dayanamıyor.
Açılması güç bir kilit gibi çatık kaşlarım.
Her gece, gölgesi gelir diye düşümde,
Yarısını ona ayırıyorum üstümdeki yorganın

OTURMUŞ İÇİYORUZ DAĞBAŞINDA

Oturmuş içiyoruz karşılıklı, dağ çiçeklerinin
açtığı yerde
Bir kadeh, bir kadeh daha, sonra bir kadeh daha.
Kafayı buldum, biraz kestirmek istiyorum;
Haydi dost, güle güle.
Udunu alır gelirsin yarın sabah
Gönlün dilerse.

İNSANLARDAN ÖTE

Neden oturuyormuşum yeşil dağda, bunu soruyorsun;
Susup gülümsüyorum, hiçbir şey umurumda değil
çünkü.
Dereye düşen şeftali çiçeği nasıl süzülüp giderse
bilinmezliğe,
Ayrı bir dünyam var benim de, insanlardan öte.

TU FU (712 - 770)

745 yılında karşılaştığı Li Po'nun etkisi altında kalarak ustası için sayısız şiir yazmış. Li Po'dan çok daha ağırbaşlı ve çağının sorunları ile çok daha ilgili bir ozan. Duyarlığı ve düşünsel yetenekleri açısından da Li Po'dan üstün. Bu yüzden hemen kendinden sonra gelen kuşaklar üzerindeki etkisi daha belirli.

YALNIZ

Bir şahin dolanıyor göklerde.
Suyun yüzünde iki ak martı.
Savrularla yükselip,
Ne kolay süzülüp avlamak
Akıntıya kapılan şaşkın kuşları.
Çiğlerin parladığı otlarda,
Avını bekliyor örümcek ağı.
Doğada olup biten de
Benziyor insanların işine.
Yalnız başıma durmuşum
Binlerce acının içinde.

AYAYDIN BİR GECE

Bu gece Fu - çu'da ayaydınlığında,
Yalnız o bakıyordur odasının camından;
Bense uzaklarda, acılar içinde

Çocuklarım daha Ç'ang - an'ı tanımıyorlar diye.
Yumuşak sisler içinde bulutsu saçları ıslak,
Saydam ayaydınlığında yeşimsi kolları serin.
Kimbilir bir daha ne zaman sokulacağız
birbirimize,
Ay aydınlatırken kuruyan lekelerini gözyaşlarımızın,
perdelerinde?

DUVARDAKİ YAZI

İlkyaz geldi dağlara.
Yollarda seni arıyorum.
Balta sesleri yankılanıyor
Suskun dorukların boşluklarında.
Derelerin buzu çözülmemiş,
Karı kalkmamış dağ yollarının.
Gün batarken varıyorum
Kayalık dağ geçidindeki koruna.
Hiçbirşeyde gözün yok,
Altın, gümüş parıltısı
Yayılsa da geceleri çevrene.
Evcilleştirdiğin geyik gibi
Uysallaşmışsın sen de.
Geriye dönen yol unutulmuş,
Kaybolmuş gözden.
Boş bir kayığa dönüyorum,
Senin gibi, sularda sürüklenen.

MATSUO BAŞO (1644 - 1694)

Japon şiirinde Edo dönemi diye anılan yılların en önemli «haiku» ustası. Üç dizeli zincirleme koşuk diye tanımlayabileceğimiz «haiku» Başo'nun elinde eğlendirici bir söz oyunu olmaktan çıktı, günlük yaşayışa bağlı, fakat soylu bir şiir biçimi olarak gelişti.

NARA'YA GİDEN YOL

Ah, bu yaz günleri!
Adsız önemsiz bir dağ,
bürünmüş sabah sisine!

DAĞ GEÇİDİNDE

Burada, dağ geçidinde,
nasılsa deliyor yüreği
otlarda menekşeler.

ETSUJIN'E ÇAĞRI

Yağışını
birlikte seyrettiğimiz kar-
bu yıl gene yağdı mı?

BAŞO'NUN YOLU

Bu yol
kimseler yok görünürde,
iniyor güz karanlığı.

TANİGUÇİ BUSON (1715 - 1783)

Kişiliği bakımından Başo'dan değişik, çok yanlı bir ozan. «Temmei» üslûbunun yaratıcısı. Settsu'da doğmuş, «haiku» sanatını Edo'da öğrenmiş, daha sonra da Kyoto'ya yerleşmiş. Ayrıca ressam olarak da tanınıyor.

TOMURCUKLANAN DİKEN

Tomurcuklanan diken -
nasıl da benziyor yollarına
doğduğum illerin!

AKLAR İÇİNDE

Ağaçlar çiçek açmış -
ay ışığında bir kadın
mektup okuyor.

S E S

Şurada burada
çağlayanların sesi -
her yanda körpe yapraklar.

BÜYÜLÜ KORU

Hiç kımıltı yok,
yaprakta bile;
ürperti veriyor yaz korusu.

KOBAYAŞİ İSSA (1763 1827)

Anasını çok küçükken yitirdiği için çocukluğu sevgisizlik ve acılar içinde geçmiş. Bu yüzden ezilenlere duyduğu sevgi ve yakınlık ayrı bir inceliк veriyor şiirlerine. Bu inceliği konuşma dili ile ustaca uzlaştıran İssa Japon «haiku» türünün belki de en çok sevilen temsilcisi.

TAPINAK

Burada, dağ tapınağının
saçaklı avlularında,
esiyor geyik sesleri...

DÖNÜŞ YOLU

Sıcaktan yanıyor Şinano yolu,
dağlar bile
yük oluyor sırtıma!

YAZ YAĞMURU

Birden yağmur boşanıyor -
binmişim çırılçıplak
çıplak atımın üstüne!

YUSUFÇUK

Gözlerinde
uzak dağlar yansıyor
yusufçuk böceğinin!

GIUSEPPE UNGARETTI (1888 -)

Şiir yazmaya 1914-18 savaşından önce başladıysa da, gerçek sesini savaş yıllarında, o yılların korkunç gerilimi içinde buldu. Sözcükleri yüzyılların yüklediği özentili çağrışımlardan soyutlayarak onlara yaşanan günün gerilimini anlatabilecek bir anlam yalınlığı ve keskinliği kazandırdı, bir beğeni devrimi yaptı İtalyan şiirinde.

ÖLÜRKEN

Ölmek, susuz tarla kuşları gibi
ılgımda

Ya da konduğu ilk dalda
denizler aşan
bıldırcın gibi
artık uçmayı
özlemediğinden

Ama yaşamamak
kör bir ispinoz gibi
acılar içinde

ÖZLEM

Bahardan az önce
nerdeyse biterken
kimsenin dolaşmadığı
gece

Belirsiz
bir gözyaşı rengi birikir
Paris'in üstüne

Sonsuz sessizliğini
düşünürüm
incecik bir kızın
bir köprü köşesinde

Birlikte
derinleşir
yaralarımız

Ve kalırız öylece
sürüklenircesine

ANI

Muhammed Şahab'dı
adı

Ataları
göçebe emirlerdi
yurdu yuvası yok diye
kendi canına kıydı

Tutkundu Fransa'ya
adını değiştirmiş
Marcel olmuştu
ama Fransız değildi
ve artık oturamazdı
atalarının
kahve yudumlanarak
Kur'an dinlenen
çadırlarında

Söyliyemezdi
artık
türküsünü
bırakılmışlığının
Otelci kadınla ben
yürüdük arkasından
soluk bir yokuştan aşağı
Paris'te kaldığımız
Carmes Sokağının 5 numarasından

Ivry mezarlığında
yatıyor şimdi
herzaman
sökülmüş
bir panayır yerini andıran
Ivry mahallesinde
Belki de
yalnız benim
yaşamış olduğunu bilen

SALVATORE QUASIMODO (1901-)

Sıcilya'nın Siracusa şehrinde doğdu. Çocukluğu ve gençliği büyük güçlükler içinde geçti. Bu yüzden düzenli bir öğrenim görmedi. İtalya'yı bir uçtan bir uca dolaştıktan sonra 1930'ların başında Milano'ya yerleşti. Kendine 16. yüzyıl İtalyan şairi Tasso'yu örnek alan Quasimodo, doğup büyüdüğü güneyin sesini dile getirdi. Çocukluk anıları duygulu, fakat ölçülü bir esin kaynağı oldu şiirine. 1959 Nobel Edebiyat Armağanını kazandı.

ESKİ KIŞ

Alevlerin alacakaranlığında
aydınlık ellerini özlüyorum:
meşe kokan, gül kokan,
ve ölüm. Eski kış.

Kuşlar yem ararken, birden,
karın altında kaldılar;
sözcükler de öyle.
Biraz güneş, aylası bir meleğin,
sonra inen sis, ağaçlar ve biz
sabahın soluğundan yaratılmış.

ANAMA MEKTUP

«Canım Anacığım, işte sis iniyor,
setlere çarpa çarpa akıyor Naviglio,
ağaçlar şişiyor sulardan, kardan yanıyor;
üzgün değilim Kuzey'de: kendimle
uzlaşmış değilim, beni bağışlamasını
beklemiyorum kimsenin, pek çokları
gözyaşı borçlu bana, insan nasıl borçlanırsa
insana.
Biliyorum iyi olmadığını, anaları gibi
bütün ozanların yoksul, uzaklardaki oğullarına
duydukları sevgice doğru yaşadığını.
Bugün benim sana yazan.»
Çok şükür, diyeceksin, iki satır olsun yazmış
sırtında kısacık ceketi, cebinde birkaç şiir,
gece yarısı kaçıp giden o bizim deli oğlan.
Zavallıcık, öyle temiz ki yüreği,
belki de bir yerlerde öldürüverecekler birgün.
«Unutmadım elbette, nasıl çıktığımı yola,
saksağan, okaliptüs, tuzla dolu ırmağın,
Imera'nın ağzında, portakal, badem yüklü
o yavaş tirenlerin külrengi istasyonundan.
Sağlığını diliyorum şimdi yürekten,
kendi yumuşak alaycılığını
iliştirdiğin için dudaklarıma.
Acıdan, ağlamaktan o gülüş korudu beni.
Ne çıkar şimdi senin için, senin gibi bilmeden
bekliyen herkes için
dökecek birkaç damla yaşım varsa gözümde.

Ah iyi yürekli ölüm, ne olur dokunma sakın
mutfağın duvarında işleyen saatimize,
bütün çocukluğum geçti yüzünün minesinde,
boyalı çiçeklerinde: dokunma yaşlıların
ellerine, yüreklerine. Belki karşılık verir biri.
Ey utancın ölümü, acımanın ölümü.
Hoşçakal, canım, hoşçakal, benim canım
anacığım.»

CESARE PAVESE (1908-1950)

Ünlü İtalyan şairi ve romancısı. Piemonte'de doğdu. Öğremini Torino Üniversitesinde tamamladı. 1930'da Amerikan edebiyatı ile ilgili yazıları La Cultura *dergisinde yayınlanmaya başladı. 1934'te bu derginin yönetmeni oldu. Defoe, Dickens, Joyce, Melville, Stein, Faulkner gibi yazarlardan çeviriler yaptı. 1935'te Faşistlere karşı çalıştığı için hapse atıldı. · 1936-1940 yılları arasında İtalya'da dokuz kitabı yayınlandı.* Tra Donne Sole *adlı romanının Strega Armağanını kazandığı 1950 yılının Ağustos ayında kendini öldürdü.*

YAZ

Aydınlık bir bahçe, alçak duvarlı,
kurumuş otlardan, güneşten toprağı usulca
kavrulan. Bir parıltı denizlerin tadında.
Soluyorsun bu otları. Ellerin saçlarında
silkiyorsun anılarını.

Gördüm
olgun yemişler nasıl düşer boğuk bir sesle
o bildik otlara. Öyle senin de irkilmen
kanında bir sıçramayla. Döndürüyorsun başını
çevrende hava bir tansık yaratıyormuşcasına,

o tansık sensin. Gözlerinde aynı tat,
aynı tat o sıcak anılarda.

Dinliyorsun.
Nerdeyse birşey demiyor sana duydukların.
Bir düşünce parlıyor durgun yüzünde,
gizliyor arkana vuran deniz ışıltısını.
Bir sessizliği var yüzünün, boğuk,
içe işleyen, olup düşen yemişleri ezercesine
eski acıların özünü süzen, içinden.

TOPRAK VE ÖLÜM

Bir yüzün var taştan oyulmuş,
kanın çorak toprak,
denizlerden gelmişsin.
Ne varsa oyup topladığın,
savurur atarsın denizce.
Yüreğinde sessizlik,
içine attığın sözler.
Karanlıksın.
Sessizlik senin için, tan.

Ve sesleri gibisin
toprağın - kuyunun
sularına dalışı bir kovanın,
türküsü bir ateşin,
düşüşü bir elmanın;

isteksiz, ters konuşmalar
kapı aralıklarında,
çığlığı bir bebeğin -
hiç eksilmeyen.
Değişmezsin. Karanlıksın.

Toprağın altındaki
o şarap mahzenisin
bir çocuğun yalnayak
girip de
sonra hep anımsadığı.
O karanlık odasın
insanın hep anımsadığı,
o eski avluda günün
birden ağarıverdiği.

Sonra biz korkaklar -
bir zamanlar fısıltılı akşamı,
evleri, ırmak boyundaki yolları,
o yerlerin kırmızı,
kirli ışıklarını,
gizlenen, tatlılaşan acılarını seven -
kopardık kollarımızı
yaşıyan zincirlerden
ve sustuk, ama kan
yürüdü yüreklerimize.
Artık ne yumuşaklık,
ne de koyvermek kendimizi
ırmak boyundaki yollara -
tutsak değildik artık, biliyorduk
yalnız ve diri olduğumuzu.

Topraksın, ölümsün sen.
Mevsimin karanlık,
sessizlik senin. Yaşıyan
hiçbirşey ağaran güne
daha uzak olamaz senden.

Nerdeyse uyanacakken,
acısın tepeden tırnağa,
gözlerinde, kanında tuttuğun,
hiç duymadan. Taş nasıl yaşarsa,
nasıl yaşarsa kara toprak,
öyle yaşarsın.
İçindesin bilmediğin düşlerin,
ağlayış, el-kol oynatışların.
Acı, bir gölün sularınca
titreyip çevreler seni,
suda halkalar bunlar.
Bırakırsın yitip gitsinler gözden.
Topraksın, ölümsün sen.

HENRI MICHAUX (1899-)

Fransa'daki gerçeküstücülük akımının ikinci kuşak şairlerinden. Güney Amerika ve Asya'da yaptığı yolculukların etkisiyle Ecuador *(1929) ve* Un Barbare en Asie *(1932) yi yazdı. En başarılı şiirlerini* Eprueves, Exorcismes *(1945) de topladı. Bu düzyazı şiirlerinde Alman baskısının en karanlık yaşantılarını dile getirdi.*

«UZAK BİR ÜLKEDEN YAZIYORUM SİZE»

1

Burada, diyor, yalnız ayda bir görüyoruz güneşi, o da pek kısa bir süre için. Gözlerini ovuşturuyorsun günlerce önceden. Ama boşuna. Değişmiyor hava. Saati gelmeden görünmüyor güneş.

Sonra yapılacak sürüyle iş var aydınlık kaldıkça, öyle ki birbirimize bakacak zaman bulamıyoruz bu yüzden.

Tatsız olan, geceleri çalışmak gerektiğinde, ki gerekiyor, durmadan cücelerin doğması.

2

Kırlarda yürürken, diyor, çoğu zaman koca yığınlarla karşılaşıyoruz. Dağ bunlar, ve ergeç bükmen gerekiyor dizlerini. Direnmek boş, canını acıtarak bile ilerleyemezsin.

Sizi üzmek için söylemiyorum bunları. Başka şeyler söyliyebilirim, gerçekten üzmek istesem.

3

Tan külrengi burada, diyor yeniden. Her zaman böyle değilmiş. Kimi suçlamalı, bilemiyoruz.

Geceleri uzun uzun bağırıyor sığırlar, sonra kavalsı bir sesle susuyorlar. İnsanlar iyi yürekli, ama neye yarar?

Okaliptüslerin kokusu sarıyor her yanımızı: iyilik, sessizlik, ama herşeye karşı koruyamaz bu bizi, yoksa sizce bu bizi gerçekten herşeye karşı koruyabilir mi?

4

Bir sözüm daha var, bir soru daha doğrusu.

Sizin ülkenizde de sular akıyor mu? (aklıma gelmiyor söyleyip söylemediğiniz) hem nasıl titretiyor insanı, gerçekten suysa.

Seviyor muyum suyu? Bilmem. Öyle yalnızlık duyuyorum ki içinde, soğuksa. Ilıksa, bambaşka birşey. Öyleyse? Ne denebilir? Sizler ne diyorsunuz, söyleyin bana, açıkça konuştuğunuzda, hiçbirşey gizlemeden?

5

Ta bir ucundan yazıyorum size dünyanın. Bunu bilesiniz istiyorum. Ağaçlar titreşiyor çoğu zaman. Yapraklarını topluyoruz. Sayılmayacak kadar çok damarları. Ama neye yarar? Artık hiçbirşey yok ağaçla aralarında. Şaşkın, dağılıyoruz.

Yaşamak sürüp gidemez mi yeryüzünde yeller olmadan? Yoksa herşeyin titremesi mi gerek, durmadan, durmadan?

Yerin altından kımıldanışlar da oluyor sonra, sizden itiraflar sökmek isteyen asık yüzlü kişiler gibi, dalga dalga öfke çıkıyor önünüze evin içinde.

Hiçbirşey görmüyor insan, görülmesi önemli olmayanın dışında. Hiçbirşey, gene de titriyoruz. Neden?

RENE CHAR (1907-)

Savaştan önce gerçeküstücü bir şair olan Char, savaş sırasında Direniş hareketine katıldı, büyük yararlık gösterdi. Fureur et mystère *(1948) ve* Les Matinaux*(1950) gibi kitaplarında Güney Fransa'nın kır ve köy yaşayışından esinlendi. Şiirini insanın mutluluğa olan özlemi ve olumlu değerlere duyduğu inançla besledi.*

PİRENELER

Koca yanılmışların dağı,
Yanan kulelerinin doruklarında
Soluyor son aydınlık.

Yalnız boşluk, yalnız çığ,
Sıkıntı ve acınma!

Bütün o aşk kırgını ozanlar
Gördüler bir yazda ağardığını
Güzelim karamsar kırallıklarımn.

Ah! karlar acıma bilmiyor,
Ayaklarına kapanalım,
Donarak ölelim istiyor,
Bizler yaşamışken kumlarda.

SEVDİĞİMİN GİYSİSİ DENİZ FENERİ MAVİ

Sevdiğimin giysisi deniz feneri mavi
öpüyorum yalımını yüzünün
ışınların gizli bir sevinçle uyuduğu.

Seviyorum, hıçkırıyorum. Dipdiriyim
ve senin yüreğin bu Sabah Yıldızı
kızaran, o yengi saatinde,
savaşı başlamadan burçların.

Yellerle yaralanan
yelkene dönsün etim,
senden uzakta.

GUSTAVO ADOLFO BECQUER (1836-1870)

Çağdaşı Rosalia Castro ile birlikte 19. yüzyıl İspanyol edebiyatının en ünlü şairi. Şiirinin başlıca esin kaynağı mutsuz bir aşk hikâyesi. Sözcükleri kullanırken şiirsel çağrışımlar yaratmamak için ayrıca özen gösteriyor. Tam üne erdiği bir yaşta ölmüş.

ALIN BENİ DE GÖTÜRÜN

Uzak, kimsesiz kıyılara
çarpan dev gibi dalgalar,
köpükten çarşaflara sarın,
alın beni de götürün!

Yüzyıllık ağaçların solan
yapraklarını savuran
kasırgaları gökyüzünün,
alın beni de götürün!

Şimşek yüklü fırtına bulutları
yırtılan uçlarını alevlerle süsleyen,
karanlık sisler içinde,
alın beni de götürün!

Alın beni de götürün, ne olur,
esirkliğin anıları unutturduğu yere;
korkuyorum, yıkıntımla yüzyüze
kalmaktan korkuyorum!

FEDERICO GARCIA LORCA (1899-1936)

20. yüzyılın en ünlü İspanyol şairi. İçinde yetiştiği geleneğin zenginliği ile çağının duyarlığını ve karmaşıklığını birleştirmesini bilmiş eşi az bulunur bir söz ustası. Gerek şiirleri, gerek oyunları ile İspanyol edebiyatının «Altın Çağ» yazarlarını hatırlatan bir başarı sağlamıştır. İç Savaş sırasında Faşistler tarafından insafsızca kurşuna dizilmiştir.

SANTIAGO KENTİNE

Santiago üstüne yağmur yağıyor
Benim tatlı sevdiğim
Havadaki ak çiçek
Güneş gölgeli parlıyor.

Santiago üstüne yağmur yağıyor
Karanlık gecede
Gümüşlü uykulu otlar
Issız ayı kaplıyor

Sokağa yağan yağmur
Taşın billûrun acısı
Yitip giden rüzgârda
Denizin külü gölgesi

Denizin külü gölgesi
Santiago, denizden uzak
Eski sabahların suları
Yüreğimde titriyor.

DENİZ SUYU TÜRKÜSÜ

Deniz
gülümsüyor uzaktan.
Dişleri köpükten,
dudakları gök.

«Ne satarsın, deli kız
rüzgârda memelerin?»

«Suyunu denizlerin, yiğit,
suyunu denizlerin.»

«Ne taşırsın, kara oğlan,
kanınla karıştırıp?»

«Suyunu denizlerin, yiğit,
suyunu denizlerin.»

«Bu tuzlu gözyaşları, ana,
nerden gelirler?»

«Ağlarım suyunu denizlerin, yiğit,
suyunu denizlerin.»

«Bu derin sızı, gönül,
nerden doğdu oy?»

«Ne acıymış, ne acı
suları deizlerin!»

Deniz
gülümsüyor uzaktan.
Dişleri köpükten,
dudakları gök.

YOL

Yas içinde yüz atlı,
portakal bahçelerinden
böyle nereye gider
bulutlar yığılırken?
Ne Cordoba'ya varacak yolları
ne Sevilla'ya,
ne de hiç durmadan
denizi sayıklayan
Granada'ya.
Götürür
Uykulu atları onları
türkünün titrediği
çarmıhlar çıkmazına.

Yedi çivili acılarıyla
portakal bahçelerinden
böyle nereye gider
Endülüslü yüz atlı?

HER TÜRKÜ

Her türkü
sessizliğidir
aşkın.

Her yıldız
sessizliği
zamanın.
Zamanın
bir düğümü.

Ve her ah
sessizliği
çığlığın.

RAFAEL ALBERTI (1902-)

İç Savaşın sürgünde yaşamak zorunda bıraktığı İspanyol ozanlarından. İlk şiirleri Gongora ile halk türküleri geleneğinin izlerini taşır. Alberti'nin sonraları gerçeküstücü bir dönemden geçerek İç Savaş yaşantıları ile beslenen gerçekçi bir anlatımı benimsediği görülür.
İspanya'dan uzakta yaşadığı yıllar boyunca anayurdunun özgürlük savaşını şiirlerinde, oyunlarında, radyo konuşmalarında da sürdüren Alberti, İspanya'dan çok İtalya ve Fransa'da tanınan bir yazardır.

DENİZ. DENİZ.

Deniz. Deniz.
Yalnız deniz!

Neden getirdin beni, baba,
sen bu şehire?

Neden kopardın, baba,
beni denizden?

Düşlerimde köpükler
yüreğimi kancalar
demir alırcasına.

Neden sürükledin, baba,
beni buraya?

AĞIT

Oturmuş pembe kızcağız,
kucağında
çiçek gibi atlası,
açık.

Görüyorum balkonumdan
çıktığı yolculukları!

Ak yelkeni parmağının
demir alıp Kanaryalar'dan
gidiyor ölmeğe Karadeniz'e.

Görüyorum balkonumdan
nasıl ölüyor parmağı!

Oturmuş pembe kızcağız,
kucağında
çiçek gibi atlası,
kapalı.

Ağlıyor uçup giden bulutlar
akşam denizlerinde
kan rengi adaları.

SÜRGÜNDEN

Kim bunca kuşkuyla beni
sessizce uzaktan çağıran,
ürkek, suskun yellere
adımı fısıldayan?

Kimsin, istediğin ne,
nedir bu uzak seslerde ölen,
bu kısık çağrışlarla kim
derimi kemiğimden yüzen?

Dişlerimde donmuş sözlerin tadı,
tutuk dilimde ölü bir korku,
yüreğimin atışı durmuş.

Boğanın derisi kanda yüzüyor,
kuru bir gözyaşı denizi boşanıyor denizden...
beni çağıranlarsa çoktan gitmişler.

SESİM KARADA ÖLÜRSE

Sesim karada ölürse,
alın denize götürün,
kıyıda öylece bırakın.

Alın denize götürün,
ak bir savaş gemisine
sesimi kaptan yapın.

Süsleyin sesimi oy
nışanlarıyla gemicilerin:

yüreğin üstüne demir
demirin üstüne yıldız
yıldızın üstüne rüzgâr
rüzgârın üstüne yelken!

WILLIAM BUTLER YEATS (1865-1939)

İrlandalı şair ve oyun yazarı. 19. yüzyıl sonunda başlayan İrlanda Bağımsızlık hareketine katıldı. İrlanda'da ulusal bir tiyatro kurulmasına öncülük etti. Synge ve O'Casey gibi önemli oyun yazarları yetiştiren Abbey Tiyatrosuna hem yönetmenliği, hem de yazdığı oyunlarla belli bir sanat anlayışı ve uluslararası bir önem kazandırdı. Şiire aşırı bir duygulukla başlamışken yıllar geçtikçe ustalaştı ve 20. yüzyıl İngiliz şiirinin en usta sembolist şairi oldu. 1923 Nobel Edebiyat Armağanını kazandı.

GALWAY AT YARIŞLARINDA

Orada, atların yarıştığı çayırda,
Aramızda birlik yaratıyor duyduğumuz sevinç.
Atlılar dörtnala atlarının üstünde,
Yüreği ağızlarında arkadan bakanların:
Bizim de seyircilerimiz vardı eskiden,
Dinleyen, işimizde bizi yüreklendiren;
Yoldaşlık ederdik binicilerle
Yeryüzü tüccarın, kalem efendisinin
Kesik soluklarıyla buğulanmadan.
Sürdürün türkünüzü: bir yerde doğarken yeni bir ay,
Göreceğiz uyumanın ölmek olmadığını,
Duyarak yeryüzünün yeni bir hava tutturduğunu -
Yeryüzü hep delikanlı çünkü -

Sonra bağıranlar çıkacak yarışlardaki gibi,
Ve insanlar olacak bizi yüreklendiren,
Atını sürüp gidenlerden.

İKİNCİ GELİŞ

Döne döne büyüyen anaforda
Şahinini duyamıyor şahinci;
Herşey yıkılıyor, bel vermiş ortadirek;
Kargaşalık salınmış yeryüzüne,
Yükseliyor kana bulanmış sular, ve her yerde
Sulara gömülüyor suçsuzluğun töreni;
İyiler her türlü inançtan yoksun,
Yoğun bir tutkuyla esrik kötüler.

Belli ki bir giz açıklanmak üzere;
Belli ki İkinci Geliş kapımızı çalıyor.
İkinci Geliş! Bu sözler çıkar çıkmaz ağzımdan
Koca bir görüntü tırmalıyor gözümü
Canlılar Evreninden: bir çölün kumları üzerinde
Gövdesi aslan, başı insan bir yaratık,
Güneş gibi boş, amansız bir bakışla
Atıyor ağır ağır adımlarını, bir yandan çevresini
Sararken gölgeleri öfkeli çöl kuşlarının.
Karanlık bastırıyor yeniden; ama biliyorum ki artık
Yirmi yüzyıl süren ölümsü uyku
Sallanan bir beşikle karabasana dönmüş,
Şimdi hangi yırtıcı hayvan, saati geldi diye,
Aldırışsız yürüyor Beytüllahm'da doğmaya?

ROBERT GRAVES (1895-)

Londra'da doğdu. Oxford'da öğrenim gördü. Katıldığı birinci Dünya Savaşından ağır yaralarla kurtuldu. Savaşın irkiltisini başarıyla yansıtan şiirler yazdı. Okurların daha çok tarihsel roman yazarı olarak tanıdıkları Graves gelecekte 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının en başarılı ve yalın aşk şairi olarak anılacaktır.

SÖYLÜYOR SEVDİĞİNE YARI UYURKEN

Söylüyor sevdiğine yarı uyurken,
Karanlık saatlerde,
Yarım sözlerle yavaşça fısıldanan:

Bir yandan Yer kımıldayıp kış uykusundan
İterken yukarı otları, çiçekleri
Kar yağsa da
Kar yağsa da durmadan.

SEVDALILARIN KIŞI

Ağacın duruşu
Esen yeli gösterir;
Bizimki, uzun acıyı
Nicedir iyi davranmamışsan.

Ama bak, ileri uzanıyoruz biz -
Kuşkuyla geriye değil,
Aşıyoruz bu pis havayı
Dallarla yeniden yeşil.

ANA

Dizlerine sarılıyorlar,
Güçlü oğulları yatağının,
Diz çöküp edindiğin; doğurduğun diz çöküp;
Öldüklerinde, diz çöküp, yaslarını tuttuğun.

W. H. AUDEN (1907-)

1930'ların en önemli İngiliz şairi. Oxford'da öğrenimini tamamladıktan sonra Berlin'e gitti. İspanya İç Savaşında sağlık birliklerinde Cumhuriyetçilere hizmet etti. 1938'de Amerika'ya yerleşti ve Amerikan yurttaşı oldu. Şiirinde her konuyu işleyebilen bir ustalığa erişti. Çağımızın düşünsel ve duygusal karmaşıklığını şiirde az görülmüş bir kolaylıkla dile getirdi.

W. B. YEATS'İN ANISINA
(ö. Ocak 1939)

1

Tam ortasında göçtü karakışın:
Dereler donmuş, nerdeyse bomboştu hava alanları,
Yağan kar bir başka biçime sokmuştu anıtları;
Cıva düşmüştü ölen günün ağzında.
Ah, bütün göstergeler birleşiyor işte
Öldüğü günün soğuk, karanlık bir gün olduğunda.

Hastalığından uzak
Kurtlar koşuşuyordu yeşili bitmeyen ormanlarda,
Şehirli rıhtımları özlemiyordu köylü ırmak;
Yaslı diller
Gizliyordu ozanın ölümünü şiirlerinden.

Ama onun yaşadığı son ikindisiydi bu,
Hastabakıcılar, fiskoslarla dolu bir ikindi;
Başkaldırıyordu gövdesinin her ili,
Usunun alanları bomboştu,
Sessizlik ilerliyordu varoşlarında,
Duygusunun akımı duruyor, o hayranları oluyordu.

Şimdi o yüzlerce kente savrulmuş
Tümüyle bilmedik sevgilerle karşı karşıya;
Mutluluğa ermek için bir başka koruda
Yabancı bir töreyle yargılanmakta.
Bir ölünün sözleri bambaşka
Yaşıyanların ağzında.

Ama yarının öneminde, gürültüsünde
Borsacılar hayvanca kükrerken borsalarında,
Yoksullar çekerken nasılsa alıştıkları acılarını,
Herbiri inanmışken özgürlüğüne derisinin altında,
Bir kaç bin kişi anacak bugünü
Olmadık birşey yapışını nasıl anarsa kişi,

Ah bütün göstergeler birleşiyor işte
Öldüğü günün soğuk, karanlık bir gün olduğunda.

2

Sen de şaşkındın bizler gibi: sanatın aştı herşeyi;
Sürüyle varlıklı kadını, yaşlanıp çürümeyi, kendini;
Deli İrlandaydı inciten seni şiire.
Şimdi İrlanda gene deli, havası gene öyle,

Şiir hiçbirşey oldurmuyor çünkü: yaşıyor
Görevlinin uğramadığı kendi koyaklarında;
Akıyor güneye
Issız çiftliklerden, telâşlı acılardan,
İnanıp öldüğümüz ham kasabalardan.
Yaşıyor şiir, yaşantı ölse de, ağız ölse de.

3

Toprak bu yüce konuğu ağırla;
William Yeats geldi kalmağa:
Boşaltmış şiirini
Yatsın bu İrlandalı gemi.

Bu suçsuz, şu kahraman
Diye bakmıyor zaman,
Hafta bile geçmeden
Bıkıyor bir güzelden,

Yalnız dile tapıyor;
Dili yaşatan kişi
Korksa da. övünse de,
Bağışlıyor, sayıyor.

Bu bilinmez nedenle
Kipling'i hoşgören zaman,
İyi yazıyor diye
Bağışlar Claudel'i de.

Karabasanlar içinde
Uluyor Avrupa'nın itleri,
Bekliyor yaşayan uluslar,
Kinine tutsak herbiri;

Kızarıyor her surat
O aydınca utançla,
Uzanıyor acımak
Gözlerde denizlerce.

Ozan, doğrudan şaşma
Üstüne çökse de gece,
Susturulmaz sesinle
Yönelt bizi sevince.

Şiirinle işleyip
Bağa çevir sövgüyü,
Acıyla coşup şakı
Insan yenilgisini;

Yüreğin çöllerinde
Can veren suyu çağlat,
Günlerin zındanında
İnsana övmeyi öğret.

LAWRENCE DURRELL (1914 -)

Daha çok The Alexandria Quartet *adlı roman dörtlüsü ile tanınır. Hindistan'da doğdu. Öğrenim için İngiltere'ye gitti. Gençlik yıllarında eğlence yerlerinde piyanistlik yaptı. Sonraları Yunan adalarında, Mısır'da, Yugoslavya'da görevli olarak bulundu. Şiirlerinde Akdeniz ülkelerinin büyük etkisi vardır.*

ACI LİMONLAR

Bir acı limonlar adasında
Karanlık yuvarlarından meyvelerin
Ayın soğuk odlarının yandığı,

Sonra kuru otlar yerdeki
Acıtan anıları, yarı yaşamdır
Gözden geçiren ölü alışkanlıkları

Gerisini söylemesek daha iyi,
Güzellik, karanlık,
Kocamış denizler korusun onları

Anılarıyla uykularının
Kıvırcık başı Yunan denizinin
Saklar sessizliğini akmayan yaşlar gibi.

Saklar sessizliğini akmayan yaşlar gibi.

ATİNA'DA SÜRGÜN

Kıralı olmak adaların,
Sınırları kartallarla paylaşmak,
Uyruğu olmak yelkenlerin.

Burada, bu ak kayalar üstünde,
Soğuk saraylarda bütün kış,
Tuzdan yorganın altında,

Denenen amacı daha unutma,
Yüzün önündeki soluk elleri: yüzü
Mavi olumsuzluğu önünde denizin,

Yıkanır gecelere karşı,
Kapılara doğru itilir,
Karanlık benzetmeleri yeryüzünün.

Burada taştan bir kentte yalnız
Kayaların, sümbüllerin türküsünde
Yunanistan üstünde o tek şaşmayan yıldız.

Kıralı olmak zamanın
Biliyorum, bilmiyorum - paylaşmak
Sınırları kuşlarla,

Karıncayla yuvasını
Aldatırlar, ama aldatırlar.
Sahibi olmak taşların,

Kıralı olmak adaların,
Yıldızların yatağını paylaşmak,
Uyruğu olmak yelkenlerin.

PHILIP LARKIN (1922)

Günümüz İngiliz şiirinin en usta şairlerinden. Öğrenimini Oxford'da tamamladı. Hull Üniversitesinde kitaplık müdürüdür. Taşra yaşantılarını büyük bir incelikle işliyor.

SUSAMAK ÖZGÜRLÜĞE

Artık ayrılmak gerek, sevdiğim; ne yıkıcı
Ne de acı olsun bu bize. Eskiden
Pek çok ayışığı vardı, pek çok kendimize acıma;
Bitirelim bunu burda; çünkü gün
Hiç böyle yiğitçe dolaşmadı gökyüzünde,
Yürekler hiç böyle susamadı özgürlüğe,
Dünyaları yıkmağa, ormanları yakmağa.
Tutamayız bunları, biz şimdi kabuklar gibiyiz
Tohumların büyüdüğünü gören bir başka iyiliğe.

Böyle olmasaydı, diyeceğiz; böyle söylenir hep.
Ama çözülsün daha iyi, yaşamlarımız birbirinden,
Kendini savrulara bırakmış, ışıklarla ıslak,
Rotaları çizili iki koca gemi, nasıl kopup
Uzaklaşırlarsa el sallayıp bir limandan,
El sallayıp nasıl kaybolurlarsa gözden.

WALLECE STEVENS (1875 - 1955)

Pennsylvania'nın Reading şehrinde doğdu. Harvard Üniversitesinde hukuk okudu. Hayatı boyunca bir sigorta şirketinde çalıştı.

Şiire kırkından sonra başlayan Stevens sanat ve edebiyat çevrelerinden uzak durdu. Laforgue ve Valery'nin etkisiyle şiiri ve dili yeniden tanımlayan bir anlayışla şiirler yazdı. Bu yüzden daha çok «şairlerin şairi» olarak ün yaptı.

YENİDEN AŞK DEMEK

Kendi türkülerinden habersiz gece,
Ben nasıl bensem, o da öyle o:
Bunu anlayınca en iyi anlıyorum kendimi,

Seni. Yalnız ikimiz alıp verebiliriz
Verecek neyimiz varsa birbirimize.
Yalnız ikimiz biriz, ne seninle gece,

Ne geceyle ben; seninle ben, yalnız,
Yapayalnız, o denli birbirimizle,
Delice ötesinde, bilinen yalnız olmaların.

Gece arkamıza düşen karanlık sade,
Sonunda dek yalansız
Birbirimize yansıttığımız solgun ışıkta.

TANRI İYİ. GÜZEL BİR GECE

Bak çevrene, kahverengi ay,
Kahverengi kuş uçmadan önce,
Bak çevrene, bak çalgıya,
Başa, yerde.

Bak çevrene kahverengi ay, yükselmeden önce
Kitaba, kunduraya,
Solgun güle, kapıda.

Dün gece geldiğin yerdi burası,
Yaklaştığın, yükselip kaçmadan yaklaştığın,
Şimdi, yeniden,

Işığında konuşuyor, okuyor, baş.
Yeniden bilge oluyor, gökyüzüyle
Buluşmak istercesine,

Cılız seslerini dinleyip en paslı tellerin,
Kıpkızıl kokularını süzüyor
Kütüklerinden yazın.

Kutsal bir türkü duyuluyor tutuşan kanatlarından.
Yaşının koca boşluğunun türküsü
Yırtıyor körpe geceyi.

EZRA POUND (1885 -)

Idaho'da doğdu. Pennsylvania Üniversitesinde ve Hamilton College'de okudu. Uzun yılar Avrupa'da yaşadı. Şiirleri, çevirileri, denemeleriyle Amerikan yazarlarına Çin ve Avrupa şiirinin kapılarını açtı. Hugh Selwyn Mauberley *şiirleri İngiliz dilinin en başarılı şiirleri sayılır.* Cantos *adlı uzun şiirleri de bütün güçlüklerine ve karmaşıklıklarına rağmen şiirseverler arasında büyük ilgiyle karşılandı.*

BİR KIZ

Ellerime girdi ağaç
Suyu kollarıma yürüdü,
Göğsümde boyverdi ağaç -
Aşağı doğru,
Dallar dallanır benden, kollar gibi.

Ağaçsın sen,
Yosunsun sen,
Üzerinden yeller esen menekşesin.
Bir çocuksun - şu kadarcık,
Bütün bunlar umrunda mı dünyanın.

OYUNCU KADIN

Karanlık gözlü,
Ey düşlerimin kadını,
Fildişi sandallı,
Benzerin yok oyuncular içinde,
Yok ayakları sencileyin kanatlı.

Seni çadırlarda bulamadım,
Kırılan karanlıkta.
Seni kuyu başında bulamadım,
Testili kadınlar arasında.

Ağaçtan filizlenen dal gibi genç kolların,
Yüzün bir aydınlık akarsu.
Badem gibi ak omuzların,
Soyulmuş körpe bademler gibi.
Harem ağalarıyla korumuyorlar seni,
Bakır kafeslerin ardında.

Yaldızlı maviler, gümüşler dinlendiğin yerde.
Sırtında altın ipliklerle işlenmiş koyu giysiler,
Ey Nathat - İkanaye, «Irmaktaki ağaç».

Sazlıkta çaylar gibi üzerimde ellerin,
Parmakların donmuş dereler.

Ak çakıl taşları bakıcı kızların,
Duyulur çevrende türküleri!

Benzerin yok oyuncular içinde,
Yok ayakları sencileyin kanatlı.

DORIA

Karanlık savruların
Ölümsüz anlarınca benim ol
Şevinci gibi çiçeklerin
Geçici değil.
Beni güneşsiz yarların
Külrengi suların
Korkunç yalnızlığında sev.
Bizden sözetsin tanrılar
Gelecek günlerde
Gölgeli çiçekleri Orkus'un
Ansınlar seni.

ATTHIS

Ruhun senin
Doygunluktan ince,
Atthis,
Ah Atthis,
Dudaklarını özlüyorum
Dar memelerini.

Sen hırçın,
Sen eldeğmemiş.

A L B A

İnci çiçeklerinin
Solgun ıslak yapraklarınca suskun
Yattı yanımda
Şafakta

E. E. CUMMINGS (1894 - 1963)

Cambridge'de (Massachusetts) doğdu. Harvard'da öğrenim gördükten sonra Kızılhaç şoförü olarak Birinci Dünya Savaşına katıldı. Amerika'da öncü şiir akımının ünlü temsilcilerinden biri sayılır. Noktalama kurallarını altüst ederek yazdığı şiirlerle biçimden öze giden bir devrimciliğe kalkıştı.

BAHARDA

tam
baharda
dünyanın
çarılçamur olduğunda
ufacık topal baloncu
bağırır uzaktan yakına

koşar alisivelisi
bırakıp bilyaları
çelik - çomağı
bahardır
dünyanın
cıvıl cıvıl olduğu zamandır
garip kocamış baloncu
bağırır uzaktan yakına

zıplar ayşesifatması
gelir seksekten
ipatlamadan
ba
har
dır
keçi ayaklı baloncu bağırır
uzaktaaan yakına

HİÇ GİTMEDİĞİM BİR YERDE

hiç gitmediğim bir yerde, sevinçle ötesinde
her türlü yaşantının, kendi sessizliği var gözlerinin
en ince kımıltında birşey var içime gömen beni,
birşey dokunamayacağım kadar bana yakın
kolayca açar beni en ürkek bir bakışın
parmaklar gibi kapamış olsam bile kendimi,
sen hep yaprak yaprak açarsın beni, Baharın
(dokunup ustaca, gizlice) açısı gibi ilk gülünü

ya da beni kapatmaksa isteğin, ben,
hayatım kapanırız güzelce, birden
karın her yere özenle inişini
düşleyen yüreğince şu çiçeğin;
duyduğumuz hiçbirşey bu ülkede
erişemez gücüne sonsuz inceliğinin
renkleriyle yapısının beni bağlayan,

öldüren, hiç durmadan, her nefeste

(bilmiyorum nedir bu sende olan, bu kapayan
ve açan; yalnız anlıyor içimde birşey
gözlerinin sesini güllerden derin olan)
kimsenin yok, yağmurun bile, böyle küçük elleri

CESAR VALLEJO (1895 1937)

Doğup büyüdüğü And Dağlarının köylüleri ile ilgili şiirler yazan Peru'lu bir şair. Trujilo'ya gittikten sonra siyasal hayata karışıp hapse atıldı. Hapiste Fransız şiirine ilgilendi ve yeni Fransız şairlerinin etkisi altında kaldı. Daha sonra Avrupaya giderek İspanyol İç savaşı ile ilgili şiirler yazdı. Anayurdu Peru'ya büyük bir özlem duyduğu halde, Paris'te yoksulluk içinde öldü.

BİR İSPANYOL CUMHURİYETÇİSİNE AĞIT

Bir kitap duruyordu yerde, cansız belinin yanında,
filiz sürüyordu bir kitap ölüsünün üstünde.
Alıp götürdüler yiğidi,
ve somut, mutsuz ağzı karıştı soluğumuza;
hepimiz terliyorduk, gövdelerimiz bir yük;
dolanan ay ardımızda;
ölüsü de terliyordu acıdan.

Ve bir kitap Toledo savaşında,
ardında bir kitap, üstünde bir kitap
filiz sürüyordu ölüsünden.

Mor elmacık kemiğinin şiiri,
söylemekle susmak arası,
yüreğinde taşıdığı
o yiğit bildirinin şiiri.
Yalnız bu kitap kalmıştı geride,
çünkü mezarda böcekler yoktu,
ve gömleğinin kolları yanında
kanına bulanan hava
buğulanıyor, sonsuzlaşıyordu.

Hepimiz terliyorduk, gövdelerimiz bir yük,
ölüsü de terliyordu acıdan
ve bir kitap, gözlerimi yaşartan
bir kitap, ardında bir kitap, üstünde bir kitap
filizlendi ölüsünden coşarak.

KARA TAŞ AK TAŞ ÜSTÜNE

Paris'te öleceğim boşanan yağmurlarla,
anısını şimdiden yaşadığım bir günde.
Paris'te öleceğim bu da koymuyor bana -
belki de bugün gibi, bir güz Perşembesinde.

Bir Perşembe olacak, çünkü bugün, Perşembe,
yazarken bu dizeleri durmadan sızlıyor kolum,
ve hiçbir gün, geçtiğim yollarında yaşamın,
yalnızlığı içimde bugün gibi duymadım.

César Vallejo öldü, dayak yiye yiye herkesten,
oysa kimseyi de incitmemişti:
koca sopalarla vurdular,

kalın urganlarla dövdüler;
tamğı Perşembeler, kollarında kemikler,
yalnızlık, yağmurlar, yolar...

İÇİNDEKİLER

SAPPHO	7
ASKLEPİADES	12
POSEİDİPPOS	13
MELEAGROS	14
PHİLODEMOS	15
RUFİNUS	16
BİZANSLI ANTİPHİLOS	17
MABEYİNCİ PAVLOS	18
AGATHİAS	19
Lİ PO	20
TU FU	22
MATSUO BAŞO	24
TANİGUÇİ BUSON	25
KOBAYAŞİ İSSA	26
GIUSEPPE UNGARETTI	27
SALVATORE QUASIMODO	30
CESARE PAVESE	33

HENRI MICHAUX 37
RENE CHAR 40
GUSTAVO ADOLFO BEQUER 42
FEDERICO GARCIA LORCA 43
RAFAEL ALBERTI 47
WILLIAM BUTLER YEATS 51
ROBERT GRAVERS 53
W. H. AUDEN 55
LAWRENCE DURRELL 59
PHILIP LARKIN 62
WALLECE STEVENS 63
EZRA POUND 65
E. E. CUMMINGS 69
CESAR VALLEJO 72

ÇAN YAYINLARI

1. **KAÇKINLAR:** F. Edgü. 250 k
2. **DENEMELER ve BİR ALMAN DOSTA MEKTUPLAR** A. Camus. S.E. - V.G. 5 Lira
3. **DURUŞMA:** Franz Kafka Ç.: S. Eyuboğlu. 5 lira.
4. **DÖRTLÜKLER:** Ö. Hayyam Ç.: S. Eyuboğlu. 5 lira.
5. **BOZGUN:** F. Edgü. 3 lira.
6. **ÇAĞIMIZIN GERÇEKLERİ:** Sartre. S. E. — V. G. 5 lira.
7. **KUYULARDA:** M. Buyrukçu. 3 lira.
8. **ÖZGÜRLÜK VE KÜLTÜR:** J. Dewey Ç.: V. Günyol. 5 lira.
9. **DÜNYAMIZIN SORUNLARI:** Russel. S. E. — V. G. 5 lira.
10. **TÜRKÜN ATEŞLE İMTİHANI:** Halide Edib. 10 lira.
11. **TİYATRO İÇİN K. ARAÇ:** Brecht. Teo-C. Ç. 250 kuruş.
12. **MACBETH:** W. Shakespeare S. Eyuboğlu (Tükenmiştir.)
13. **ÇAĞDAŞ POLİTİKA SORUNLARI:** S. E.-V. G. 4 lira.
14. **BAŞKASININ KELLESİ:** M. Aymé. S. E. — V. G. 4 lira.
15. **SIĞIRTMAÇ TÜRKÜLERİ:** Vergilius. İ. Z. Eyuboğlu 250 kuruş.
16. **MAVİ YOLCULUK:** Azra Erhat. 4 lira.
17. **LÂTİN OZANLARINDAN ÇEVİRİLER:** O. Rıfat. 3 lira.
18. **ŞİİRLER:** Jacques Prévert. Ç.: S. Eyuboğlu 4 lira.
19. **BİLİM AHLÂKI:** A. Bayet Ç.: V. Günyol. 5 lira.
20. **İKİLİK:** O. Rıfat. 4 lira.
21. **GODOT'YU BEKLERKEN:** S. Beckett. F. Edgü. 4 lira.
22. **HAKSIZ YÖNETİME KARŞI** Thoreau. Ç.: V. Günyol. 3 lira.
23. **FİLOZOFÇA DÜŞÜNCELER:** Diderot. İ. Öztürk. 3 lira.
24. **DENEMELER ELEŞTİRİLER** O. Burian. 4 lira.
25. **UTOPİA:** Thomas More. Ç.: S. E. M. U. V. G. 5 lira.
26. **DEVRİM YAZILARI:** Babeuf Ç: S. E. — V. G. 4 lira.
27. **ŞİİRLE FRANSIZCA:** S. Eyuboğlu. Fiyatı: 5 lira.
28. **YUNAN ANTOLOGYASI :** Oktay Rıfat. F. 3 lira.
29. **GELİŞEN KOMEDYA :** Melih Cevdet Anday. 4 lira.
30. **TURAN YOLU:** A. Malraux. S. Eyuboğlu F. 3 lira.
31. **GÜNEŞ ÜLKESİ :** Campanella H.K. - V.G., 5 lira.
32. **İNSAN VE İNSANLAR :** Vercors, S.E.-A.E.-V.G. 4 lira.
33. **MACBETH** (Bir İnceleme) : Minâ Urgan, 4 lira.
34. **BUGÜNÜN DÜNYASINDA FELSEFE:** J. Wahl. F.E. 3 l.
35. **DÜNYAMIZA BAKIŞ : A.** Einstein. F. 5 lira.
36. **TOPLUM SÖZLEŞMESİ :** Rousseau, V. G. 6 lira.
37. **ÇİN'DEN PERU'YA** : Cevat Çapan. 4 lira.

Ödemeli olarak YENİ UFUKLAR, P. K. 1034 Galata — İstanbul adresinden isteyiniz. 20 Liradan yukarı siparişlerde % 20 indirim yapılır. Posta ücreti yarı yarıya paylaşılır.

Fiyatı : 4 Lira